

Til:
Barne-, likestillings- og
inkluderingsdepartementet

Oslo, 19. mai 2010

HØRINGSSVAR - NOU 2009:21 ADOPSJON – TIL BARNETS BESTE

En utredning om de mange ulike sidene ved adopsjon

I Innledning

Foreningen Ønskebarn er glade for det omfattende og grundige arbeidet som er gjort i forbindelse med utarbeidelsen av NOU 2009:21.

Vi støtter mange av de konkrete forslag som utvalget legger fram, herunder forslag til en tredelt saksbehandlingsprosess ved utredning av søkerne, behovet for opprydning i lovverk og forskrifter, samt økning av adopsjonsstøtten og økt støtte til foreningene.

Vi støtter også utvalgets fokus på betydningen av kompetansebygging og kompetanseheving på nasjonalt plan når det gjelder adopsjonsspørsmål.

Vi vil i denne høringsuttalelsen kommentere de deler av utredningen som vi har direkte innspill til eller mener er viktig at utredes grundigere, og da begrenset til spørsmål vedrørende internasjonal adopsjon av ukjent barn. Dette gjelder i hovedsak:

- Forslaget om en øvre aldersgrense på 42 år og lovfesting av denne vil få uheldige og utilsiktede konsekvenser, blant annet sett hen til at ventetider vil variere.
- Forslaget om økning av adopsjonsstøtten, som det er politisk enighet om, må prioriteres. Kostnadene ved et obligatorisk adopsjonsforberedende kurs må ikke legges på søkerne, som allerede har meget store utgifter ved adopsjon.
- Tidsfrister for saksbehandlingen ved utredning av søkerne må opprettholdes.
- Forslaget om at søkere som ønsker godkjenning for barn med behov for spesiell støtte, samt enslige søkere må ha erfaring med egne barn eller utdanning eller arbeid rettet mot barn, savner en utdypende barnefaglig begrunnelse.
- Forslaget om å legge en "ettergodkjenning" av tildelinger til statlig nivå er ikke tilstrekkelig utredet. Tildelingsprosedyrene i flere samarbeidsland forutsetter at vurderingen av om adopsjonsprosessen kan fortsette, gjøres umiddelbart.
- Forslaget om innhenting av helseinformasjon og vidtgående fritak fra taushetsplikt ved utredning av søkerne og senere rapportering til samarbeidslandet, ivaretar ikke søkerens personvern i tilstrekkelig grad.
- Begrunnelsen for og konsekvensene av å anse tildelinger i Regionsråd (Faglig Utvalg) som enkeltvedtak med dertil hørende klagerett er ikke tilstrekkelig utredet.

II Utdypende merknader til utvalgets forslag

1. Vilkår for adopsjon – krav til søkerne

1.1 Alderskrav for søkere

Utvalget foreslår at søkere ikke kan være eldre enn 42 år på søknadstidspunktet og at det kun skal gis begrenset mulighet for unntak fra dette kravet. Dette skal nedfelles i lovgivning, og søkere som overskrider alderskravet skal avvises i Fase 1 (pkt. 6.9.2). Dagens regler innebærer at det vanligvis ikke skal gis godkjenning til søkere over 45 år og er nedfelt i rundskriv. En av grunnene til at utvalget foreslår strengere regler er den lange og økende ventetiden fra godkjenning til tildelt barn, og at "(...) *intet som tyder på at ventetiden her vil reduseres fremover*" (pkt.6.9.2).

Ønskebarn er enige i at aldersforskjellen mellom barn og foreldre ikke bør være for stor. Vi mener imidlertid at de aldersgrenser som er foreslått er for strenge og at en nedfelling i lov vil gjøre reglene uhensiktsmessig rigide. Dette også sett hen til at internasjonale forhold kan endrer seg og ventetidene igjen synke. Vi kan heller ikke se at samarbeidslandenes krav gjør det nødvendig med en endring av praksis når det gjelder søkerens alder.

Vi forstår at det kan være ønskelig å gi søkerne økt forutsigbarhet ved konkretisering av de ulike kravene til søkerne. Vi forstår at dette også kan lette arbeidet for utredende instans samt redusere antallet klare avslagssaker og klagesaker. Disse utfordringene kan likevel ikke løses med innføring av absolutte krav som kan komme i konflikt med barnets beste og søkerens krav på reell likebehandling. En mer hensiktsmessig tilnærming er å se hen til aldersforskjell mellom barn og foreldre. Faglig skjønn og vurdering av de enkelte søkerne og deres personlige egnethet vil alltid være det viktigste moment ved vurdering av adopsjonssøkere. Absolutte og svært spesifiserte alderskrav slik utvalget legger opp til, kan i enkelte tilfeller også komme i direkte konflikt med barnets beste, f.eks. i saker der eldre, modne og erfarne søkere i noen tilfeller vil være de best egnede adoptivforeldre. Tiden fra søknad om adopsjon til søkerne kommer hjem med barn varierer mye både fra sak til sak og fra en tidsperiode til en annen. Når utvalget har lagt til grunn at en adopsjonsprosess vanligvis vil ta 5 år, mener vi dette er for pessimistisk som et generelt anslag og at dette ikke kan begrunne et skjerpet alderskrav.

Ønskebarn mener at det ikke er behov for endring av dagens praksis når det gjelder søkerens alder. Subsidiært mener vi det er behov for en omformulering av utvalgets alderskrav. I motsatt fall vil utvalgets forslag kunne medføre at søkere i noen perioder i realiteten behandles langt strengere og urimelig strengt i og med varierende ventetider. Ved at Norge styrker det internasjonale engasjementet for å øke antall tiltredelser til Haagkonvensjonen vil det kunne etableres nye samarbeidsland. Dette vil igjen kunne påvirke ventetidene i positiv retning.

Alderskrav bør uansett nedfelles i forskrift fremfor lov.

1.2 Krav for å bli godkjent for adopsjon av barn med behov for spesiell støtte og som enslig adoptant

Vi er enige i at det må stilles ekstra krav til søkere ved adopsjon av barn med behov for spesiell støtte og til enslige adoptanter og deres nettverk og ressurser. Utvalget foreslår (i pkt. 6.9.7 og 6.9.8) å lovfeste et krav om at enslige søkere og søkere som ønsker utvidet godkjenning for adopsjon av barn med mindre støttebehov må ha erfaringer med egne barn og/eller utdanning/arbeid rettet mot barn. For å bli godkjent for adopsjon av barn over fem år med og/eller

uten større støttebehov er det foreslått at søker både har erfaring med egne barn og utdanning/arbeid rettet mot barn.

Vi forstår behovet for klarere regler og forutsigbarhet både for søkerne og utredende instans, men er redd en formalisering av kravene ikke nødvendigvis vil skaffe den beste forelderen til barna. Etter vår mening vil personlig egnethet være viktigere, og vi vil påpeke at det å ha en utdanning rettet mot barn ikke nødvendigvis betyr at en fungerer godt i foreldrerollen. Det må dessuten forutsettes at foreldre først og fremst skal være foreldre, og at heller ikke adoptivforeldre i særlig grad vil kunne fungere som fagpersoner overfor egne barn. Dette tilsier at det spesielle ressurskravet som må stilles til søkerne fortsatt må vurderes i hvert enkelt tilfelle ved bruk av faglig skjønn. Dette gjelder både enslige søkere og søkere som ønsker utvidet godkjenning. Vi tror også at utvalgets forslag om at utredningen flyttes fra det lokale barnevernet til et regionsråd med spesifikk adopsjonskompetanse, vil sikre en faglig forsvarlig vurdering av egnethet i større grad enn i dag.

Vi finner det videre uklart hvordan "utdanning/arbeid rettet mot barn" skal defineres i praksis. Omfatter formuleringen f.eks. bare pedagoger og helsesøstre? En utdanning som optiker, lege, tannlege, fysioterapeut eller ortopediingeniør kan være vel så relevant i enkelte saker dersom en anser utdanningskravet som relevant for adoptivforeldre. Det er videre uklart om utdanningskravet skal gjelde en eller begge ektefeller.

Utvalget mener også at barnets, søkerne og familiens behov for støtte og avlastning må kartlegges. Siden det dreier seg om adopsjon av ukjent barn med tilhørende ukjente behov står en etter vår mening overfor en formidabel kartleggingsoppgave. Utvalget uttaler at "*Dersom behovene (for avlastning og støtte) kan dekkes på en tilfredsstillende måte i nærmiljøet taler dette til søkerne fordel*" (pkt. 6.9.8). Dersom et par eller en enslig får et egenfødt barn med behov for spesiell støtte har både barnet og foreldrene lovfestede rettigheter til veiledning, avlastning og andre oppfølgings- og støttetiltak etter behov. Dersom en forutsetter at en families behov for støtte og avlastning i større eller mindre grad vil være en offentlig oppgave, vil utvalgets forslag også medføre at det i like stor grad som søkerne er det offentlige tjenestetilbudet lokalt som vurderes. På mindre steder vil tilbudet til den enkelte familie i noen grad bygges opp ved behov uten at det nødvendigvis finnes på det tidspunkt søkerne utredes. Vi frykter at en kan få til dels store forskjeller i behandlingen av søkere fra urbane og rurale områder av landet, uten at det nødvendigvis er intensjonen eller i tråd med barnets beste.

Når det gjelder enslige søkere skriver utvalget at søkers nettverk både må utredes, ha vist motivasjon og forståelse for barnets behov og forplikte seg til å stille opp ved behov. Siden det dreier seg om adopsjon av ukjent barn vil også de spesielle behovene være ukjente. Vi forstår ikke hvordan en ser for seg at søkers nettverk skal kunne sette seg inn i og ta stilling til alle disse ulike støttebehovene på en forpliktende måte og heller ikke hvordan utredende instans skal kunne vurdere dette. Vi finner det ikke å være "til barnets beste" at store deler av søkers nettverk på denne måten involveres i et problemfokus før barnet overhodet er kjent, langt mindre har fått anledning til å presentere seg som noe annet enn sitt spesielle behov. Vi er enige med utvalget i at barn med behov for spesiell støtte er spesielt sårbare, men for mange av barna er denne sårbarheten i stor grad, og kanskje først og fremst, knyttet til hvorvidt de får en adoptivfamilie eller ikke. Mange vansker som i opprinnelseslandene innebærer en alvorlig trussel mot helse, utvikling og livskvalitet vil i Norge i mindre grad anses som sårbarhetsfaktorer. Vi kan ellers ikke se at utvalget har gått inn på hva som skal ligge i begrepene "større" eller "mindre" støttebehov, og mener det er behov for en konkretisering av dette.

Utvalget gir uttrykk for at de med sine forslag ønsker å tilrettelegge for at flere barn med behov for spesiell støtte enn i dag skal få et permanent hjem i Norge. Vi frykter at utvalgets forslag i noen

ØNSKEBARN

Norsk forening for fertilitet og barnløshet

Postadresse: Postboks 150 Sentrum, 0102 Oslo. Kontoradresse: Stortorvet 10, 0155 Oslo
Telefon: 22 41 58 86 Organisasjonsnr: 980 883 728 Bank: 7058 05 93966

grad tvert imot vil kunne føre til at færre barn med behov for spesiell støtte vil få permanent familie og hjem i Norge.

Vi mener også at det vil være hensiktsmessig å beholde dagens generelle godkjenning, eksempelvis "Godkjenning 0-3 år", og at søkere som ønsker å adoptere eldre barn eller barn med behov for spesiell støtte, kan gis en tilleggsgodkjenning. Mange søkere vil bruke tid på å ta stilling til om man ønsker å søke om mer enn en generell godkjenning, og det vil for disse være for tidlig å ta endelig stilling til dette rett etter et adopsjonsforberedende kurs under saksutredningens fase tre.

2. Nye saksbehandlingsregler – saksbehandlingen frem mot tildeling

2.1 Behandling av søknad om adopsjon - innledende saksforberedelse (Fase 1)

Utvalget foreslår at det nedfelles i regelverk at barnet bør ha vært i adoptivfamilien i minst ett år før det søkes om adopsjon nummer to. Sett hen til lange ventetider mener vi at søknad bør kunne sendes før, men at godkjenning i fase tre ikke kan utstedes før barnet har vært i familien i ett år, alternativt at fase tre ikke kan påbegynnes før dette tidspunkt. Dette sikrer hensynet til å avklare at søkerne er egnet for og har ressurser til et barn til.

Ønskebarn mener det vil være behov for å sikre at man mottar nødvendig og korrekt informasjon fra søkerne om deres helsesituasjon, spesielt ved vurderingen av hvordan en eventuell sykdom eller sykdomshistorikk vil kunne påvirke søkerens totale livssituasjon og omsorgsevne. Utvalget har i punkt 3.4.2 forutsatt at det er behov for å etablere et klarere hjemmelsgrunnlag for å kreve opplysninger fra søkerne og mener hjemmelsgrunnlaget i dag i for stor grad er knyttet til et samtykke fra søker.

Ønskebarn mener utvalgets forslag til hvilke helseopplysninger som skal kunne innhentes uten samtykke er mer vidtgående enn nødvendig. Vi forutsetter at hjemmel for å innhente sensitiv personinformasjon i form av helseopplysninger ikke gis i større grad enn formålet med innhentingen tilsier. Vi kan ikke se at et helt generelt krav om at søker skal "*(...) legge fram utskrift som dokumenterer eventuelle sykmeldinger*" er begrunnet (pkt. 18.3.2). Det fremgår ikke tydelig hva utskrifter av sykmeldinger skal brukes til og hvem som skal vurdere hvilken relevans sykmeldingene har for saken. Ikke alle sykmeldinger vil være relevante å vurdere i en adopsjonssak. Tilsvarende stiller vi spørsmål ved utvalgets forslag om at samtlige av "*(...) dokumentene i en eventuell trygdesak skal innhentes der søker har mottatt eller mottar uttaler fra det offentlige*".

(pkt. 18.3.2) Det må tas høyde for at søker kan ha gitt samtykke til fritak fra taushetsplikt i eksempelvis en trygdesak med et bestemt formål for øye. Informasjonen som foreligger som følge av dette bør ikke uten videre kunne bringes videre til bruk for annet formål. En trygdesak vil for øvrig kunne inneholde et vidt spekter av informasjon i form av komplett oversikt over sykmeldinger, innhentede uttalelser fra rådgivende lege, interne møtereferater også fra møter med den trygdede, komplett utskrift fra arbeidstakerregisteret mv.

Vi savner en begrunnelse for at ikke dagens ordning med erklæring fra lege er dekkende og tilstrekkelig, eventuelt bør en vurdere et nytt punkt i legeerklæringen om redegjørelse for

ØNSKEBARN

Norsk forening for fertilitet og barnløshet

Postadresse: Postboks 150 Sentrum, 0102 Oslo. Kontoradresse: Stortorvet 10, 0155 Oslo
Telefon: 22 41 58 86 Organisasjonsnr: 980 883 728 Bank: 7058 05 93966

eventuelle sykmeldingsperioder av relevans for en adopsjonssøknad. Utvalget foreslår at "(...) *søkers fastlege skal fylle ut legeerklærings skjemaet*" (pkt.18.3.2). Vi ser behovet for at legen kjenner søker og søkers historikk, men vil påpeke at fastlegeordningen ikke alltid fungerer etter intensjonen som følge av tomme hjemler eller utskiftninger i stillingene.

2.2 Adopsjonsforberedende kurs i fase 2. Kostnadene må være myndighetenes ansvar.

Ønskebarn støtter utvalgets forslag om at adopsjonsforberedende kurs gjøres obligatorisk. Etter vår mening bør dette være myndighetenes ansvar, og vi ser ingen rimelig grunn til å innføre egenbetaling samtidig som kurset gjøres obligatorisk. Med et slikt forslag bidrar en til at det økonomiske momentet blir ytterligere viktig ved adopsjon og ved vurdering av adopsjon opp mot andre måter å starte familie på, noe vi finner uheldig. Vi finner det også uheldig at forslaget vil føre til en ytterligere økonomisk forskjellsbehandling av adoptanter vis a vis andre kommende foreldre. Det fremgår heller ikke hvor stor egenbetalingen skal være eller om en ser for seg utjevning av søkerens utgifter. Allerede i dag dekker søkerne selv reise- og oppholdsutgifter på adopsjonsforberedende kurs. For deltakere i visse deler av landet innebærer dette en ikke ubetydelig utgift. Vi vil også minne om at det har vist seg vanskelig å få gjennomført en økning av adopsjonsstøtten, jfr. kap. 12.8.8. Vi frykter innføringen av en ny utgift uten at dette samtidig blir kompensert ved en tilsvarende økning i støtten. Dersom en vedtar egenbetaling for adopsjonsforberedende kurs må en som et minimum øke adopsjonsstøtten tilsvarende og/eller vurdere muligheten for fradrag for utgifter til adopsjon på selvangivelsen. Utvalget har ellers ikke kommentert hvordan en skal sikre ressurser til gjennomføring av kursene, heller ikke faglige ressurser. Erfaringene med de frivillige kursene tilsier at det vil bli en utfordring å dekke etterspørselen, både når det gjelder økonomi og kurslederkapasitet og en bør ha en strategi for å møte disse utfordringene.

Utvalget foreslår at det ikke skal være pliktig med kurs for flergangssøkere, men at det skal være et tilbud dersom søkerne ønsker det. Ønskebarn ser positivt på dette, men mener det er ønskelig at det finnes kurs som er tilpasset flergangssøkere og de spesielle problemstillinger de trenger å diskutere, bl.a. søskenproblematikk og tilpasning hos barn søkerne allerede har. Generelt savner vi noe mer om flergangssøkere i utredningene.

Ønskebarn anser forslaget (i pkt. 12.8.3) om at søkerne først skal få formidlingsbekreftelse etter fase 2 hensiktsmessig. Dette vil imidlertid medføre at søkerne i den første tiden mister kontakt med foreningene og det fellesskap og den kunnskapsheving som dette i dag medfører. Ønskebarn mener det ville være positivt om dette kunne kompenseres på noen måte.

2.3 Utredning av søkerens individuelle forhold (Fase 3)

Utvalget anfører (i pkt. 6.9.9) at "*Det bør utvikles en kunnskapsbasert og mer enhetlig metode for utredning av søkerens egnethet, personlige forutsetninger og øvrige individuelle forhold idet dette bør skje på en mer harmonisert måte enn i dag*". Ønskebarn ser positivt på målet om større grad av likebehandling av søkerne, men dette må ikke medføre at en forsøker å kvantifisere slikt som ikke uten videre kan måles og veies. Det må fremdeles være rom for utredningens gode skjønn og faglige intuisjon. Vi tror dessuten at en regionalisering av utredningen, som vil medføre økt profesjonalisering av utredningene og motvirke for nære bånd mellom søkere og utredningene, også vil medføre økt grad av likebehandling.

Ønskebarn tiltrer utvalgets forslag om at Bufetat region utreder alle adopsjonssaker, slik at det kan satses på større enheter med faglig tyngde og spisskompetanse innen adopsjon.

For å unngå at lokal kunnskap om søkerne går tapt som følge av ny organisering, eksempelvis om søkerne har vært i kontakt med barneverntjenesten, foreslår utvalget (i pkt 18.4) at loven skal pålegge kommunene en plikt til å medvirke til å gi opplysninger til Bufetat region. Vi er enige i at søkerne av hensyn til å sikre barnets interesser må være innstilt på at det innhentes relevante opplysninger fra kommunen. Vi kan imidlertid ikke se at søkeres personvern er tilstrekkelig sikret i forslaget. I den grad kommunene skal fritas fra taushetsplikt for å besvare slike henvendelser, må det også her forutsettes at hjemmelen ikke går lenger enn formålet tilsier og at et eventuelt fritak for taushetsplikt er snevert. Utdypende informasjon bør kun innhentes dersom en konkret vurdering tilsier at det er behov for dette.

Utlevering av taushetsbelagt informasjon fordrer at både den som innhenter og videreformidler slik informasjon har et bevisst forhold til dette. Der lovgivningen fritar helsepersonell fra taushetsplikten for å rapportere til for eksempel barnevern, forutsettes det at en bestemt person i helseinstitusjonen skal ha ansvaret for å utlevere informasjonen. Erfaringsmessig vil bevisstheten rundt utlevering og behandling av sensitiv personinformasjon kunne variere sterkt. Som illustrasjon kan nevnes at som følge av den svært store belastningen og sorgen det er å over tid være ufrivillig barnløs, vil det være mange søkere som tar kontakt med psykolog for å få bistand. Vi kjenner til at offentlig ansatte som under en utredning av søker, uten spesiell historikk, har ønsket å få avklart bakgrunnen for at søker har vært i kontakt med psykolog, har bedt om utlevering av epikrisen fra psykologen.

Tilsvarende betraktninger gjør seg gjeldende i forhold til utvalgets forslag (i pkt. 12.8.3) om å gi Bufetat hjemmel for å innhente opplysninger fra helsesøster, barnehage og skole. En slik adgang bør etter vårt syn være begrenset. Det er viktig for barnet og dets adoptivforeldre at foreldrene fritt kan benytte den kompetanse barnehage, skole og helsevesen besitter for generell rådgivning, forebyggende bistand eller for å løse et konkret problem. Dersom informasjon om slik kontakt og innholdet i denne kan viderebringes, ser vi det som helt reelt at mange vil unnlate å benytte denne kompetansen av frykt for at dette vil kunne slå uheldig ut ved en ny adopsjon. Under enhver omstendighet bør innhenting av omfattende informasjon om søkeres helse og deres frivillige bruk av hjelpeapparat, omsorgs- og helsetjenester nevnt over være betinget av et samtykke fra søkerne.

Ønskebarn støtter utvalgets forslag (i pkt. 6.9.10) om at adopsjonsforberedende kurs gir søkerne informasjon om hvilke konsekvenser graviditet får på de ulike trinn i adopsjonsprosessen. Det er viktig at det vises forståelse for søkeres situasjon dersom det oppstår en graviditet under en adopsjonsprosess, da dette kan oppleves som svært vanskelig for søkerne. Mange av søkerne vil ha opplevd en rekke spontanaborter. Å måtte stoppe en adopsjonsprosess som kanskje har vart i mange år, med visshet om at man plutselig kan miste det barnet man bærer, legger en ekstra byrde på de som befinner seg i denne situasjonen. Det kan uten tvil oppleves som å skulle miste to barn. Ønskebarn støtter utvalgets forslag om at graviditet før uke 16 ikke skal lede til avslag i fase 1, samt at berostillelse av en adopsjonsprosess i fase 3 kan forsvares inn til graviditet i uke 16. Vi deler

ØNSKEBARN

Norsk forening for fertilitet og barnløshet

Postadresse: Postboks 150 Sentrum, 0102 Oslo. Kontoradresse: Stortorvet 10, 0155 Oslo
Telefon: 22 41 58 86 Organisasjonsnr: 980 883 728 Bank: 7058 05 93966

samtidig utvalgets syn på at en abort etter uke 16 trenger tid til å bearbeides før man får et adoptivbarn.

2.4 Om krav til rask og forsvarlig saksbehandling.

Ønskebarn er uenige i utvalgets forslag (i pkt. 18.9) om å fjerne dagens tidsfrister på området. Vi tror at dagens tidsfrister virker skjerpene. Manglende oppfylning av tidsfristene gir også rask og presis tilbakemelding til bevilgende myndighet om behov for økte ressurser. Per i dag er det mange kommuner som har satt av egne ressurser til behandling av adopsjonssøknader. Vi finner det uheldig dersom en rekke søkere vil oppleve vesentlig lengre saksbehandlingstid enn i dag. Erfaringsutveksling med kommuner med kvalitativt gode og samtidig raske saksbehandlingsprosesser, eksempelvis Asker kommune og Bærum kommune, antar vi vil være nyttig.

Vi mener også at dagens ordning med å behandle flergangssøkere raskere bør videreføres. Selv om det som påpekt av utvalget alltid vil være nye forhold å vurdere, som adoptivbarnet/-barna som allerede er i familien og barnets tilpasning til familien, vil utredningen bli mindre omfattende ettersom søkerens bakgrunn og personlig forutsetninger er kartlagt tidligere. Dette tilsier at søknaden kan behandles raskere, og eventuelle saksbehandlingsfrister bør settes i forhold til dette. Vi vil for øvrig bemerke at flergangssøkere generelt er gitt liten plass i utredningen.

2.5 Søkerens kostnader knyttet til adopsjon

Adoptivforeldre har allerede i dag meget store utgifter knyttet til en adopsjon. Vi støtter utvalgets forslag om å øke adopsjonsstøtten til 1G. Som nevnt over i pkt. 2.2, bør det eventuelt også vurderes ytterligere økning av støtten og/eller mulighet for fradrag på skatten.

Ønskebarn deler ønsket om økt åpenhet og synlighet når det gjelder kostnader og gebyrer. Vi vil anbefale at nye ordninger likevel er slik at solidaritetsprinsippet for betaling fra søkerne kan videreføres. Det finnes mange myter om adopsjon, og mange mennesker er raske med å trekke konklusjoner av begrenset eller ufullstendig informasjon. Allerede i dag opplever vi å få spørsmål om hva barna "koster". Det vil være uheldig, sett fra vårt synspunkt og særlig på vegne av våre barn, dersom kostnadene blir enda et moment å forklare og som kan resultere i misforståelser om "billig" og "dyrt" knyttet til det enkelte barn.

2.6 Om økonomiske og administrative konsekvenser

Det må bevilges og settes av tilstrekkelige ressurser til å gjennomføre de omfattende endringer som er foreslått når saksbehandlingen overføres til nye statlige organer, noe som forutsetter etablering av en rekke nye stillinger. Det er viktig at det ikke oppstår økt saksbehandlingstid når nytt system for søknadsbehandling iverksettes, og det må tas forhåndsregler for å unngå dette eksempelvis i form av gradvis overføring eller andre overgangsregler.

2.7 Særskilte problemstillinger knyttet til tildeling og klageadgang.

Utvalget foreslår (i pkt. 18.7.3) at alle tildelinger skal godkjennes av regionrådet og mener dette er nødvendig for å oppnå en statlig etterkontroll som forutsatt i Haagkonvensjonens artikkel 17 c. Vi finner det uheldig at utvalget ikke tar opp hvor lang tid en ser for seg eller mener det er akseptabelt

ØNSKEBARN

Norsk forening for fertilitet og barnløshet

Postadresse: Postboks 150 Sentrum, 0102 Oslo. Kontoradresse: Stortorvet 10, 0155 Oslo
Telefon: 22 41 58 86 Organisasjonsnr: 980 883 728 Bank: 7058 05 93966

at denne saksbehandlingen skal ta. Dersom en innfører en slik ordning mener vi det er behov for garantier når det gjelder tidsbruk. Det må vurderes om forslaget er praktisk gjennomførbart sett opp mot at enkelte av samarbeidslandene forutsetter svært kort tid fra tildeling meddeles til søkerne skal møte i et berammet rettsmøte i samarbeidslandet. Det må også vurderes om forslaget kan medføre økt generell ventetid for søkerne og barna. Ønskebarn ser at det kan være nødvendig å lovhjemle et statlig ansvar for kontrollen av at adopsjonsprosessen kan fortsette etter en tildeling, men opppgaven bør delegeres til foreningene som kontrollerer tildelingene i dag. Det er vårt inntrykk at kontrollen av tildelingene i det vesentlige er god i dag. I den grad variasjon kan forekomme internt i eller mellom de ulike foreningene kan kvalitetssikring foretas gjennom tilsyn.

Nye saksbehandlingsregler knyttet til tildeling må ivareta hensynet til barnets beste. En tildeling innebærer at det er truffet en beslutning om tildeling av foreldre til et barn. Det kan ikke av dette utledes at foreldre har rettigheter til et bestemt barn og at de beslutninger som treffes etter en konkret skjønnsmessig vurdering i Regionsrådet/Faglig Utvalg er et enkeltvedtak som kan overprøves etter klage.

En klageadgang vil under enhver omstendighet kunne medføre forsinkelser og ulempe for barnet som overskygger nytten av en fornyet vurdering av hvilke av flere godt kvalifiserte søkere som er best egnet. Der det kun er ett søkerpar/en søker som er aktuelt for et barn med behov for spesiell støtte, og alternativet for barnet er institusjon i hjemlandet, kan dette stille seg annerledes. I de tilfellene antar vi at en mulighet for å anmode om fornyet vurdering vil ivareta hensynet til barnet, dersom det foreligger ny informasjon eller relevant informasjon ikke er hensyntatt.

2.8 Annet

Tilgjengeligheten til spesialisert kompetanse for adoptivfamiliene bør gjøres lettere, og vi stiller oss positive til utvalgets forslag knyttet til dette. Ønskebarn vil likevel bemerke at den oppfølgingen som tilbys familiene må være oppfølging som har vist seg virksom og som har støtte hos adoptivforeldrene.

Ønskebarn – Norsk forening for fertilitet og barnløshet

v/ sentralstyret

Renate Kurszus
styreleder

Kopi:
Adopsjonsforum
Verdens Barn
Inor-Adopt
Enestående adoptanters forening
Bufdir
Bufetat

ØNSKEBARN

Norsk forening for fertilitet og barnløshet

Postadresse: Postboks 150 Sentrum, 0102 Oslo. Kontoradresse: Stortorvet 10, 0155 Oslo
Telefon: 22 41 58 86 Organisasjonsnr: 980 883 728 Bank: 7058 05 93966